

Stanowisko
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

z dnia 26 marca 2019 r.

w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem 90 - lecia szkół polskich na Warmii i Mazurach

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego, pragnąc uhonorować w sposób szczególny pamięć o szkołach polskich o nauczycielach, uczniach, harcerzach oraz przybliżyć obecnym mieszkańcom trudne losy Polaków z dawnych Prus Wschodnich, ustanawia rok 2019 Rokiem 90- lecia szkół polskich na Warmii i Mazurach.

Pod koniec 1928 roku rząd pruski przyjął „Ordynację dotyczącą uregulowania szkolnictwa dla mniejszości polskiej w państwie pruskim” zezwalającą na zakładanie i prowadzenie prywatnych, katolickich szkół z polskim językiem wykładowym. Wcześniej, gdyż w roku 1919 i 1920 również powstały szkoły polskie i przedszkola aż w 19 miejscowościach na mocy decyzji Plebiscytowej Komisji Międzysojuszniczej. Natomiast w latach 1929-1939 powstało szesnaście szkół - piętnaście na Warmii i jedna na Mazurach. Były to małe placówki o niewielkiej liczbie uczniów, zatrudniające po jednym nauczycielu. Wszystkie szkoły stały się ważnymi ośrodkami polskiej kultury i tożsamości narodowej. We wsiach gdzie szkoły polskie powstały zaistniały też polskie przedszkola zwane ochronkami a także harcerskie drużyny. Zarówno władze, jak i nacjonalistyczne organizacje niemieckie robiły wszystko, aby doprowadzić do likwidacji tych placówek. We wsiach, w których funkcjonowały, zazwyczaj powstawały także biblioteki, świetlice, zespoły artystyczne. Urządzano prelekcje o tematyce wychowawczej, spotkania, wieczornice związane z historycznymi i narodowymi rocznicami Polski. Wspólnie słuchano polskiego radia, oglądano filmy oświatowe, czytano polskie książki i prasę. We wrześniu 1939 roku szkoły polskie zostały zlikwidowane, a ich uczniowie trafili do szkół niemieckich. Nauczyciele zostali aresztowani i osadzeni w więzieniach, obozach koncentracyjnych a dziesięciu straciło życie. Pomimo krótkiego czasu funkcjonowania szkoły polskie odegrały ważną rolę w kształtowaniu, jak również podtrzymywaniu polskiej tożsamości oraz świadomości narodowej Warmiaków i Mazurów.

Wykaz szkół polskich na Warmii:

- Katolicka Szkoła Polska w Brąswaldzie
- Katolicka Szkoła Polska w Chaberkowie
- Katolicka Szkoła Polska w Gietrzwałdzie
- Katolicka Szkoła Polska w Giławach
- Katolicka Szkoła Polska w Jarotach
- Katolicka Szkoła Polska w Lesznie
- Katolicka Szkoła Polska w Nowej Kaletce
- Katolicka Szkoła Polska w Olsztynie
- Katolicka Szkoła Polska w Pluskach
- Katolicka Szkoła Polska w Purdzie

- Katolicka Szkoła Polska w Skajbotach
- Katolicka Szkoła Polska w Stanclewie
- Katolicka Szkoła Polska w Unieszewie
- Katolicka Szkoła w Worytach
- Katolicka Szkoła Polska w Wymoju

Wykaz szkół polskich na Mazurach:

- Polsko-Ewangelicka Szkoła w Piasutnie

Przewodnicząca Sejmiku
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Bernadeta Hordejuk